

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES OP EIGEN INITIATIEF (BRUGEL- ADVIES-20240119-381)

betreffende de schadevergoedingsregeling en de
automatische schadevergoeding voor onderbreking
gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren en vermoeden
van fout van de DNB in geval van schade voor de DNG.

Opgesteld op basis van artikel 30bis, §2, tweede lid, 2° van
de ordonnantie betreffende de organisatie van de
elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

19/01/2024

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag.....	2
2	Inleiding.....	3
3	Analyse en uiteenzetting.....	4
3.1	Opdrachten van Brugel	4
3.2	Historisch overzicht van de door Brugel ondernomen acties	5
3.2.1	Ontwerp van advies op eigen initiatief 20210824-328 van 24 augustus 2021 van Brugel ...	5
3.2.2	Advies op eigen initiatief 20220903-340 van 8 maart 2022 van Brugel.....	6
3.2.3	Overleg tussen Brugel en de actoren	6
3.3	Schadevergoedingsregeling in Wallonië.....	8
3.3.1	Automatische schadevergoeding wegens onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren.....	8
3.3.2	Vermoeden van aansprakelijkheid van de NB in geval van schade voor een DNG als gevolg van een onderbreking	8
3.4	Aanpassing van de schadevergoedingsregeling in het BHG	10
3.4.1	Automatische schadevergoeding wegens onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren.....	10
3.4.2	Vermoeden van fout van de DNB in geval van schade als gevolg van een onderbreking in de energievoorziening.....	13
4	Conclusies.....	15

I Juridische grondslag

De ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt in haar artikel 30bis, §2, ingevoegd door artikel 56 van de ordonnantie van 14 december 2006, wat volgt:

"... BRUGEL wordt bekleed met een opdracht tot verlening van advies aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke energiemarkt enerzijds, en met een algemene opdracht van toezicht op en controle van de toepassing van de hiermee verband houdende ordonnanties en besluiten anderzijds.

BRUGEL is belast met volgende opdrachten:

...

2° op eigen initiatief of op vraag van de Minister of de Regering, het uitvoeren van onderzoeken en studies of het geven van adviezen, betreffende de elektriciteits- en gasmarkt;

..."

Dit advies is opgesteld op initiatief van BRUGEL.

2 Inleiding

De ordonnanties van 20 juli 2011 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de "elektriciteitsordonnantie") en van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de "gasordonnantie") voorzien in een schadevergoedingsregeling ten laste van de distributienetbeheerder (hierna de "DNB") en de transmissienetbeheerder (hierna de "TNB").

Het huidige advies op eigen initiatief heeft als doel aan de Brusselse wetgever te vragen de schadevergoedingsregeling aan te passen om de regeling af te stemmen op het Waals decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt.

Het advies is als volgt opgebouwd:

- De opdrachten van Brugel (punt 3.1.);
- Historisch overzicht van de door Brugel ondernomen acties (punt 3.2);
- De schadevergoedingsregeling zoals ingevoerd in het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt (punt 3.3);
- Afstemming van de Brusselse schadevergoedingsregeling op de regeling die in het Waals Gewest toepasselijk is (punt 3.4).

De huidige wettelijke bepalingen betreffende de vergoedingsveronderstellingen van de DNB zijn ook van toepassing op de TNB. Bijgevolg zou de nieuwe regeling ook van toepassing moeten zijn in geval van onderbreking waarvan de oorzaak terug te vinden is op het gewestelijk transmissienet, ongeacht of het ELIA is die de schade vergoedt, wanneer de getroffen DNG aangesloten is op het gewestelijk transmissienet, ofwel SIBELGA wanneer de getroffen DNG is aangesloten op het distributienet. Elke DNG, ongeacht de oorzaak van de energieonderbreking, moet immers, op voorwaarde dat de DNG een leveringspunt heeft in het BHG, schadevergoeding kunnen krijgen, anders zou een ongelijke behandeling kunnen bestaan.

3 Analyse en uiteenzetting

3.1 Opdrachten van Brugel

BRUGEL heeft als regulator de opdracht de toepassing door de energieactoren van de hiermee verband houdende ordonnanties en besluiten¹ te controleren en daarop toe te zien en te helpen waarborgen dat de maatregelen ter bescherming van de eindafnemers doeltreffend zijn.²

BRUGEL voert de voormelde opdrachten dus uit door de doeltreffendheid van de schadevergoedingsregeling en de naleving ervan door de DNB te analyseren.

Daarnaast is een grondige analyse van de schadevergoedingsregeling van primordiaal belang om de twee volgende redenen:

1. Bescherming van en informatieverstrekking aan de consument in een context van non-take-up van rechten

Het Europees recht legt de lidstaten op een optimale bescherming van de juridische en economische belangen van de consumenten te waarborgen, en dit overal op het grondgebied van de Europese Unie³. De beleidsverklaring⁴ die op 18 juli 2019 door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering werd goedgekeurd, maakt van de bescherming van de consument een van haar voornaamste prioriteiten: Gelet op de gezondheids- en de energiecrisis van de afgelopen jaren is BRUGEL op basis van redelijke elementen van mening dat de bescherming van de consument zou moeten worden opgenomen in de beleidsverklaring van de volgende regering.

Dit advies wordt opgesteld met als doel het parlement informatie te verstrekken over de middelen om deze doelstelling te verwezenlijken en het risico op non-take-up van rechten te bestrijden, m.a.w. om een einde te maken aan het feit dat DNG die geconfronteerd worden met een onderbreking of afwezigheid van levering niet op de hoogte zijn van hun recht om te beschikken over een schadevergoeding.

2. Evaluatie van de kwaliteit van de door de DNB verstrekte diensten

Als regulator moet BRUGEL zich ervan vergewissen dat de kwaliteit van de diensten die de Brusselse DNB verstrekt, de kwaliteit is die de DNG mag verwachten van een

¹ Artikel 30bis § 2, lid 1 van de elektriciteitsordonnantie.

² Artikel 30bis § 2, lid 2, 18° van de elektriciteitsordonnantie.

³ Artikelen 114 en 169 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

⁴ "Met het oog op een grotere sociale rechtvaardigheid, de problematiek van de non-take-up van sociale rechten en de afbouw van administratieve lasten voor de burgers zal de Regering zoveel als mogelijk het beginsel van de automatisering van rechten toepassen door middel van de volgende mechanismen: digitalisering en automatisering van de gegevensoverdracht met respect voor de persoonlijke levenssfeer, en automatische, proactieve toekenning van een recht door de bevoegde openbare diensten" (pagina 33);

"In de context van een geliberaliseerde energiemarkt bevindt de consument zich in een kwetsbare positie ten opzichte van de energieleveranciers en de concurrentiespelletjes die ze spelen: bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prijswijzigingen, complexiteit van het aanbod, veelheid van intermediaire actoren, enz. Daarom wil de Regering in de eerste plaats het beleid inzake consumentenbescherming voortzetten en versterken." (pagina 99).

professionele en zorgvuldige DNB⁵. Deze verplichting is nog dwingender omdat de DNB in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over een monopolie beschikt.

BRUGEL controleert de aan de DNG verstrekte diensten reeds aan de hand van het jaarlijks verslag waarin de DNB de kwaliteit van zijn diensten tijdens het vorige kalenderjaar beschrijft en in het kader van de tariefregulering⁶.

Een onderbreking van de gas- en elektriciteitslevering en het toekennen van schadevergoedingen aan de DNG in geval van onderbreking van de levering zijn zeker door de DNB verstrekte diensten waarvan BRUGEL de kwaliteit moet controleren.

3.2 Historisch overzicht van de door Brugel ondernomen acties

3.2.1 Ontwerp van advies op eigen initiatief 20210824-328 van 24 augustus 2021 van Brugel

BRUGEL heeft kwantitatieve en kwalitatieve analyses gemaakt van de schadevergoedingsregeling. Uit deze analyses komen de volgende vaststellingen naar voren:

- Algemeen en zelfs hoewel het jaar 2023 bij de Geschillendienst van BRUGEL werd gekenmerkt door een significante toename van het aantal klachten, blijft het aantal ingediende aanvragen tot schadevergoeding zeer miniem in vergelijking met het aantal DNG dat van de DNB een beslissing tot weigering van schadevergoeding heeft ontvangen;
- In geval van onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren komt slechts een beperkt aantal DNG in aanmerking voor schadevergoeding in verhouding tot het aantal aanvragen tot schadevergoeding dat de DNB werkelijk ontvangt. De DNG zijn dus niet goed op de hoogte van het bestaan van de regeling en dienen weinig aanvragen in. Voor de jaren 2022 en 2023 werd een lichte toename vastgesteld van het aantal aanvragen tot schadevergoeding dat bij Sibelga werd ingediend; dit houdt verband met een betere bekendmaking⁷ op het ogenblik van de onderbreking;
- In het geval van schade voor de DNG, als gevolg van een energieonderbreking, wordt 70 tot 75% van de aanvragen tot schadevergoeding ongegrond verklaard, daar de bewijslast op de DNG rust en het voor hem moeilijk is om de feiten te bewijzen. De DNG beschikt immers niet over technische competenties in de energiesector en zal er bijgevolg niet in slagen het bewijs te leveren van een fout van de DNB en van een oorzakelijk verband tussen die fout en de geleden schade.

BRUGEL heeft dus vastgesteld dat de schadevergoedingsregeling in het BHG kan worden verbeterd om een betere bescherming van de DNG te waarborgen en iets te doen aan de non-take-up van rechten. In deze context had BRUGEL een ontwerp van advies op eigen initiatief

⁵ Artikel 4 van het besluit van 23 mei 2014 tot vaststelling van het technisch reglement voor het beheer van het elektriciteitsdistributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de toegang ertoe bepaalt onder meer dat: "§ 2. *In de uitvoering van zijn taken maakt de distributienetbeheerder gebruik van alle passende middelen die de gebruikers van het distributienet van hem mogen verwachten en die, rekening gehouden met de bijzondere situatie, redelijkerwijze kunnen worden verkregen.*"

⁶ Artikel 12, §4, van de elektriciteitsordonnantie.

⁷ Bericht van bezoek achtergelaten in de brievenbussen in geval van onderbreking die een impact heeft voor een gebouw met meer dan 20 appartementen, mogelijkheid om een aanvraag in te dienen via het online formulier op de website van Sibelga, pagina op de website die specifiek is gewijd aan storingen en met een dynamische link voor storingen van meer dan 6 uur.

20210824-328⁸ opgesteld waarin de regulator meer bepaald vroeg om te voorzien in de volgende pistes voor verbetering:

- De instelling van een automatische schadevergoeding in geval van een energieonderbreking van meer dan 6 opeenvolgende uren;
- Een aansprakelijkheid van de NB als bewaarder van zijn net, die impliceert dat de NB aansprakelijk is wanneer de onderbreking heeft geleid tot schade voor de DNG.

Omwille van de transparantie en om dit advies te verrijken, werd het voorgelegd aan een openbare raadpleging van 1 september tot 1 oktober 2021.

3.2.2 Advies op eigen initiatief 20220903-340 van 8 maart 2022 van Brugel

In het kader van de openbare raadpleging heeft BRUGEL opmerkingen ontvangen van SIBELGA, ELIA, de FEBEG, de FdSS (FBMD), Infor GazElec en Energie 2030.

Daaruit is gebleken dat er nood is aan overleg tussen BRUGEL en de actoren op het terrein, meer bepaald met de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van de voorgestelde maatregelen, i.e. de NB en de FEBEG.

BRUGEL heeft zijn ontwerpadvies vervolgens gewijzigd en besliste de leiding te nemen van een pilootgroep met als doel te analyseren of het opportuun was om een automatische schadevergoeding voor een onderbreking van meer dan 6 opeenvolgende uren in te voeren alsook om de NB als bewaarder van zijn net aansprakelijk te stellen in geval van schade voor de DNG; vervolgens zouden concrete uitvoeringsmaatregelen, resultaat van overleg, kunnen worden meegedeeld aan de Brusselse regering met het oog op de wijziging van de Brusselse wetgeving.

Het definitieve advies 20220903-340⁹ werd op 8 maart 2022 gepubliceerd op de website van BRUGEL en werd ter kennis gebracht van de minister bevoegd voor Energie.

3.2.3 Overleg tussen Brugel en de actoren

BRUGEL heeft van december 2022 tot februari 2023 overleg georganiseerd tussen de actoren die aan de openbare raadpleging hadden deelgenomen, i.e. Sibelga, Elia, de FEBEG, Infor GazElec en de FdSS (FBMD). De werkmethode bestond in de organisatie van meerdere bilaterale vergaderingen tussen BRUGEL en elk van de actoren afzonderlijk om kennis te nemen van hun standpunten met betrekking tot de invoering van deze maatregelen. Vervolgens zou BRUGEL intern de nodige analyses maken (juridisch, sociaal-economisch, financieel ...), met input van een benchmark, om voor elk van de maatregelen de uitvoeringsmodaliteiten vast te stellen.

De automatische schadevergoeding voor een onderbreking van meer dan 6 uur was het centrale onderwerp van de vergaderingen. De volgende elementen werden besproken:

⁸ https://www.brugel.brussels/nl_BE/blog/raadplegingen-4/post/ontwerp-van-initiatiefadvies-betreffende-de-compensatieregeling-469

⁹ <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2022/nl/ADVIES-340-TOEPASSING-DISTRIBUTIE-TRANSMISSIENETBEHEERDERS-SCHADEVERGOEDINGSREFELING.pdf>

- Het kanaal voor toekenning van de betaling van de schadevergoeding (NB versus leverancier);
- De configuratie van het Brussels net om de haalbaarheid van het automatisch karakter te bepalen;
- De hoogte van de operationele kosten van de maatregel en de financieringsmethode van die kosten alsook van de gestorte schadevergoedingen;
- Een aanpassing van het bedrag van de schadevergoedingen in geval van automatische regeling;
- De gevolgen van de automatische regeling voor de door NB's afgesloten verzekeringspolissen, met name een mogelijke verhoging van de premie;
- Een gradatie van de schadevergoeding op basis van de duur van de onderbreking of de hoedanigheid van grote of kleine verbruiker;

Er is gewezen op operationele moeilijkheden in geval van betaling van de schadevergoeding door de leveranciers; het gaat meer bepaald om de volgende moeilijkheden:

- Geen rechtstreeks verband tussen de leverancier en de onderbreking op het net, met voor de DNG een potentiële verwarring van de rollen tussen de NB en de leverancier als gevolg;
- Hogere kosten van betaling van de schadevergoeding voor de leveranciers dan wanneer deze betaling zou worden verricht door de NB (kosten van het callcenter, kosten voor controle op de betaling van de schadevergoeding, kosten in verband met het versturen van de facturen ...);
- Wijziging van de federale wetgeving voor regulering van de factuur met vermelding van de betaling van de schadevergoeding;
- Moeilijkheid om te bepalen welke leverancier de vergoeding verschuldigd is in geval van verandering van leverancier tussen het ogenblik van de energieonderbreking en het ogenblik van betaling;
- ...

Anderzijds heeft BRUGEL, wat betreft de betaling van de schadevergoeding door de NB en ondanks het voorbehoud van de NB's inzake het principe van de automatische schadevergoeding, geen moeilijkheden vastgesteld wat betreft de uitvoering van deze regeling (cf. infra; 3.2.1.).

BRUGEL kon dus als postulaat aannemen dat het niet gemakkelijk zou zijn om een automatische schadevergoeding wegens onderbreking van meer dan 6 opeenvolgende uren in te voeren ten laste van de leverancier, maar dat de tenlasteneming daarvan door de NB geen noemenswaardige problemen zou opleveren. De aansprakelijkheid van de NB als bewaarder van zijn net is nauwelijks ter sprake gekomen.

In februari 2023 heeft BRUGEL kennis genomen van het Waals decreet van 5 mei 2022 tot wijziging van verscheidene bepalingen inzake energie in het kader van de gedeeltelijke omzetting van de Europese richtlijnen van het "*Clean Energy Package*". Op basis van de bovenstaande vaststellingen en van de inwerkingtreding van dit decreet heeft BRUGEL beslist

een einde te maken aan de overlegfase tussen de actoren en het huidige advies op eigen initiatief op te stellen waarin wordt gevraagd om de regeling af te stemmen op het Waals decreet (punt 3.2.).

3.3 Schadevergoedingsregeling in Wallonië

Het Waals decreet voorziet in de volgende mechanismen:

3.3.1 Automatische schadevergoeding wegens onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren

Artikel 25bis van het Waals decreet¹⁰, zoals gewijzigd, voert de automatische toepassing van de schadevergoedingsregeling in ten laste van de NB waarop de DNG is aangesloten. Dit betekent dat de DNB of de TNB de DNG binnen de 30 kalenderdagen na de onderbreking op de hoogte moet brengen van het recht van de betrokken persoon op schadevergoeding nadat hij zijn bankrekeningnummer heeft meegedeeld.

Alleen een geval van overmacht, wat betreft zowel de onderbreking als het voortduren ervan gedurende meer dan 6 uur, kan ertoe leiden dat de schadevergoeding niet wordt betaald.

Het ontwerpdecreet rechtvaardigt "deze administratieve vereenvoudiging" door het doel om de toegang voor de DNG tot zijn rechten te bevorderen, meer bepaald als gevolg van het feit dat hij niet op de hoogte is van het bestaan van deze bepaling¹¹:

"Om de toegang tot de rechten te bevorderen, voorziet het ontwerpdecreet in een automatische schadevergoeding van rechtswege voor de eindafnemer die wordt getroffen door een verlengde onderbreking van energievoorziening gedurende meer dan zes opeenvolgende uren, buiten gevallen van overmacht. Dit betreft een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging die het voor de eindafnemer mogelijk maakt gemakkelijker gebruik te maken van deze bepaling waarvan hij vaak niet op de hoogte is".

De vaststellingen van de Waalse regering zijn dus identiek aan die welke BRUGEL maakt in zijn advies op eigen initiatief 20220903-340 van 8 maart 2022 (cf. supra 3.1.2.).

3.3.2 Vermoeden van aansprakelijkheid van de NB in geval van schade voor een DNG als gevolg van een onderbreking

Het decreet voorziet in zijn artikel 25sexies in een vermoeden van aansprakelijkheid van de NB in geval van onderbreking op het net als gevolg waarvan een DNG schade lijdt:

¹⁰ " [...]

§2. De in paragraaf 1 bedoelde vergoeding is van rechtswege verschuldigd, zonder dat de eindafnemer een vergoedingsaanvraag hoeft in te dienen bij de netbeheerder waarop hij is aangesloten.

[...]

§3. De netbeheerder stelt de eindafnemer binnen 30 kalenderdagen, te rekenen vanaf de dag volgend op de dag waarop de onderbrekingsperiode is geëindigd, in kennis van de inleiding van de vergoedingsprocedure en vraagt de bankrekening op waarop de vergoeding moet worden gestort.

[...]

3bis. Indien de onderbreking van de levering en het voortduren ervan gedurende meer dan zes opeenvolgende uren beide worden veroorzaakt door overmacht, maakt de netbeheerder binnen dertig kalenderdagen vanaf de dag die volgt op de dag waarop de onderbrekingsperiode is afgelopen, op zijn website bekend waarom de onderbreking niet zal worden vergoed, op basis van feitelijke elementen die dit ontbreken van vergoeding rechtvaardigen en van elk gedetailleerd verslag, met name gestaafd door technische elementen, weerberichten, foto's of notulen, over de omstandigheden van het betrokken incident.

[...]"

¹¹ http://nautilus.parlement-wallon.be/Archives/2021_2022/DECRET/871_1.pdf

"Het feit dat de gebeurtenis zich heeft voorgedaan doet een fout vermoeden in hoofde van de distributienetbeheerder, waarbij deze laatste gehouden is om met eender welk bewijsmiddel aan te tonen dat de gebeurtenis te wijten is aan een geval van overmacht, een noodsituatie zoals bedoeld in de technische reglementen, een geval van geplande onderbreking of een administratieve fout."

Het gaat om een vermoeden van fout van de NB. De DNG moet niet het bewijs van de fout van de NB leveren om het herstel van zijn schade te verkrijgen. De bewijslast wordt dus overgedragen naar de NB, terwijl het in het BHG de DNG is die het bewijs van zijn schade moet leveren alsook de fout van de DNB en het oorzakelijk verband tussen de fout en de schade.

De voorbereidende werkzaamheden van het decreet van 17 juli 2008 tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt bepalen wat volgt:

"De bepaling heeft als doel te vermijden dat de netbeheerders zich eenvoudigweg ontdoen van de aansprakelijkheid die onvermijdelijk voortvloeit uit de verplichtingen die op hen rusten krachtens het gasdecreet en het elektriciteitsdecreet"¹²;

"Het decreet heeft niet als doel een objectieve aansprakelijkheid te organiseren waarbij enkel het gebeuren van de feiten de verplichting meebrengt om een schadevergoeding te betalen, ongeacht de oorzaak. Anderzijds, gelet op de moeilijkheid voor de eindafnemer om het bewijs te leveren van een fout van de netbeheerder wat betreft de conformiteit of de regelmatigheid van de leveringen, doet het feit dat de gebeurtenis zich heeft voorgedaan vermoeden dat er sprake is van een fout, waarbij het de taak van de netbeheerder is om aan te tonen dat de gebeurtenis te wijten is aan een geval van overmacht"¹³.

Anderzijds lezen we in de voorbereidende werkzaamheden van het decreet van 11 april 2014 tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt wat volgt:

"Bovendien past het ook zich vragen te stellen over de concordantie tussen deze wens om de verplichtingen van de netbeheerders voortaan over te brengen naar het stelsel van de middelenverbintenissen met de algemene filosofie van de schadevergoedingsmechanismen waarin het decreet voorziet, meer bepaald wat betreft de betrouwbaarheid van de energiedistributie, die - in geval van incident - een vermoeden van fout ten laste van de netbeheerders instellen dat pas kan worden opgeheven nadat het bewijs is geleverd van het feit dat een geval van overmacht zich heeft voorgedaan. Deze omkering van de bewijslast die in 2008 in ons decreet is ingevoerd, is een grote stap voorwaarts ten gunste van de bescherming van de consumenten. Overigens is dit mechanisme vandaag een inspiratiebron voor de andere gewestelijke regelgevers."

Het doel van dit vermoeden van fout bestaat erin de consument te beschermen en de bewijslast te bevorderen door die bij de NB te leggen: het is niet langer de taak van de DNG, die niet de technische competenties van de NB bezit, om de fout van de NB aan te tonen, maar het komt de NB toe aan te tonen dat de gebeurtenis te wijten is aan een geval van overmacht.

¹² http://nautilus.parlement-wallon.be/Archives/2007_2008/DECRET/813_1.pdf (page 101)

¹³ http://nautilus.parlement-wallon.be/Archives/2007_2008/DECRET/813_1.pdf (pagina 30)

De bedoeling van de Waalse regering met de invoeging van dit vermoeden van fout is dus dezelfde als die van BRUGEL, i.e. de consument beschermen.

3.4 Aanpassing van de schadevergoedingsregeling in het BHG

BRUGEL beveelt aan om de schadevergoedingsregeling zoals bedoeld in Hoofdstuk VII van de gas- en de elektriciteitsordonnantie af te stemmen op de regeling die in het Waals Gewest van kracht is.

3.4.1 Automatische schadevergoeding wegens onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren

De huidige schadevergoedingsregeling houdt een risico van non-take-up van rechten in. Vandaag zal alleen een DNG die op de hoogte is van een bestaan van de regeling, een schadevergoeding vragen, terwijl een automatische regeling de doeltreffende bescherming mogelijk zou maken van consumenten die nauwelijks iets afweten van deze maatregel, zoals de Waalse regering heeft onderstreept in het kader van de voorbereidende werkzaamheden van het Waals decreet.

De automatische toekenning zou kunnen worden beschouwd als een maatregel die alle DNG's op voet van gelijkheid zou plaatsen en een einde zou maken aan een vorm van discriminatie die vandaag bestaat tussen degenen die op de hoogte zijn van de vergoedingsregeling en degenen die dat niet zijn.

BRUGEL wijst erop dat een automatische toekenning, vergelijkbaar met de regeling in het Waals Gewest, ook van kracht is in Nederland en in Frankrijk, zoals beschreven in zijn advies op eigen initiatief 20220903-340¹⁴. De aanpassing van de huidige regeling, aanbevolen door de regulator, sluit dus aan bij een algemene tendens om de rechten van de consument automatisch toe te kennen.

In het kader van de openbare raadpleging wees de DNB op drie moeilijkheden in verband met de automatische schadevergoeding:

1. *Bepalen welke DNG's worden getroffen door een onderbreking*

De DNB had een rem gezet op het automatisch karakter van de regeling als gevolg van de moeilijkheid om de DNG's te identificeren die worden getroffen door een energieonderbreking.

BRUGEL stelt vast dat deze valkuil niet langer bestaat, daar de DNB tijdens een vergadering begin 2023 in verband met dit thema aan BRUGEL had verklaard dat de NB vanaf september 2023 voor 90% van de Brusselse DNG's zal kunnen bepalen met welke EAN-code / meter ze verbonden zijn. Deze informatie werd herhaald op een vergadering tijdens de maand september 2023 en de DNB verklaarde dat de EAN-codes / meters van alle DNG's (100%) tegen eind 2024 zouden zijn geïdentificeerd.

Vanaf eind 2024 zal de DNB dus in staat zijn om, in geval van een onderbreking op het net, de getroffen DNG's te identificeren die recht hebben op een schadevergoeding. De

¹⁴<https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2022/nl/ADVIES-340-TOEPASSING-DISTRIBUTIE-TRANSMISSIENETBEHEERDERS-SCHADEVERGOEDINGSREGELING.pdf>, pp. 18 en 19.

automatische toekenning zal nog vlotter verlopen eens het volledige Brusselse park zal zijn uitgerust met slimme meters.

Deze moeilijkheid stelt zich niet voor de TNB aangezien hij kennis heeft van de weinige URTR die aangesloten zijn op het Brusselse transmissienet.

2. De verhoging van de door de NB te betalen schadevergoedingen en de tenlasteneming daarvan

De DNB heeft aan BRUGEL laten weten dat hij ongerust is over een verhoging van het bedrag van de schadevergoedingen die hij als gevolg van de automatische toekenning zal moeten betalen.

In het kader van de controle *ex post* heeft BRUGEL de door de DNB betaalde schadevergoedingen steeds afgewezen, ongeacht de rechtsgrondslag die deze betaling rechtvaardigde. In de tariefmethodologie 2025-2029 staat dat de schadevergoedingen ten laste van de DNB worden beschouwd als beheersbare kosten, vanaf 2025, wat impliceert dat ze worden gedragen door de tarieven, behalve wanneer wordt beschouwd dat ze onredelijk zijn, en met uitzondering van het geval waarin Sibelga aansprakelijk kan worden gesteld (artikel 32*quinquies* van de elektriciteitsordonnantie en artikel 24*quater* van de gasordonnantie).

BRUGEL zou zijn tariefmethodologie echter kunnen herzien wat betreft het afwijzen van de schadevergoedingen indien er een wetswijziging wordt doorgevoerd inzake de automatische toekenning van de vergoeding in geval van een onderbreking gedurende meer dan 6 uur.

Wat betreft de TNB is BRUGEL niet bevoegd om een beslissing te nemen met betrekking tot de tenlasteneming van de kosten en de schadevergoedingen.

3. Verband tussen de betaling van de schadevergoeding en het nadeel van de DNG

De DNB is van mening dat de DNG alleen maar recht zou moeten hebben op een schadevergoeding indien hij nadeel heeft geleden als gevolg van een energieonderbreking.

In de huidige versie van de ordonnantie is de schadevergoeding voor een onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren niet afhankelijk van het al dan niet bestaan van nadeel voor de DNG. Enkel het bestaan van een onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren rechtvaardigt de betaling van de schadevergoeding.

Bovendien zou het feit de DNG ertoe te verplichten het bewijs van zijn nadeel te leveren ertoe leiden dat het voor de DNG veel moeilijker wordt om een dossier samen te stellen; als gevolg daarvan zou het aantal aanvragen van schadevergoeding sterk dalen.

Bijgevolg is het ontbreken van nadeel voor de DNG geen element dat in aanmerking moet worden genomen wat betreft de betaling van de schadevergoeding.

Op basis daarvan komt BRUGEL tot het besluit dat er geen valkuilen bestaan voor de invoering van de automatische schadevergoeding wegens onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren.

BRUGEL stelt een automatische schadevergoedingsregeling voor die vergelijkbaar is met de regeling die in het Waals Gewest bestaat en die de hierna beschreven modaliteiten zou omvatten. Hoewel het fundamentele doel van BRUGEL erin bestaat het beginsel van de automatische toekenning in te voeren, worden er in het huidige document ook becijferde

voorstellen geformuleerd. Die voorstellen berusten op bepalingen die bestaan in het BHG, het Waals Gewest of in de buurlanden en worden geacht evenredig en redelijk te zijn:

- Een niet geplande onderbreking;
- Een onderbreking gedurende meer dan 6 al dan niet opeenvolgende uren wanneer de onderbrekingen elkaar opvolgen, ondanks herstel van de levering, gedurende een periode van 12 uur voor eenzelfde leveringspunt;
- De onderbreking moet haar oorsprong vinden in het distributie- of het transmissienet;
- De schadevergoeding wordt betaald door de NB bij wie de DNG is aangesloten, maar de schadevergoeding wordt *in fine* gedragen door de NB die aansprakelijk is voor de onderbreking of het voortduren ervan gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren. Aldus kan de NB die de schadevergoeding betaalt, zich wenden tot de NB die aansprakelijk is voor de onderbreking of het voortduren ervan; deze laatste heeft dan 30 kalenderdagen de tijd om de NB die de klant heeft vergoed terug te betalen. Indien de onderbreking en het voortduren ervan te wijten zijn aan twee verschillende NB's, wordt de hoofdelijkheid tussen hen vastgesteld voor de betaling van de schadevergoeding die in gelijke delen wordt verdeeld;
- De schadevergoeding is van rechtswege verschuldigd, wat erop neerkomt dat de DNG geen aanvraag moet indienen bij de NB. De schadevergoeding wordt dus automatisch toegekend;
- De NB stelt de eindafnemer binnen 30 kalenderdagen, te rekenen vanaf de dag volgend op de dag waarop de onderbrekingsperiode is geëindigd, in kennis van de inleiding van de vergoedingsprocedure en vraagt de bankrekening op waarop de vergoeding moet worden gestort¹⁵;
- De schadevergoeding wordt betaald binnen de 30 dagen vanaf de mededeling door de DNG van zijn bankrekeningnummer, met een boete van 5% van de vergoeding per maand vertraging;
- De schadevergoeding is niet verschuldigd wanneer de energieonderbreking en het voortduren ervan gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren beide te wijten zijn aan een geval van overmacht;
- Wanneer de schadevergoeding niet verschuldigd is als gevolg van het feit dat de onderbreking en het voortduren ervan gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren te wijten zijn aan een geval van overmacht, publiceert de NB op zijn website, binnen de 30 dagen vanaf de onderbrekingsperiode, de redenen die volgens hem rechtvaardigen dat er geen schadevergoeding wordt toegekend. Zijn rechtvaardigingen kunnen steunen op feitelijke elementen en eender welk gedetailleerd verslag dat inzonderheid wordt gestaafd door technische elementen, weerberichten, foto's of notulen betreffende de omstandigheden van het betrokken incident;
- Een aanvraag tot schadevergoeding wegens onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren kan steeds worden ingediend bij de NB bij wie de DNG is

¹⁵ Een alternatieve oplossing zou erin bestaan om aan de leveranciers te vragen de bankgegevens van de DNG aan de NB te verstrekken, maar deze oplossing zou niet voldoen aan de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Bovendien kennen de leveranciers niet altijd de bankgegevens van de bewoner van de plaatsen.

aangesloten binnen de 90 dagen vanaf het ogenblik waarop de energieonderbreking zich heeft voorgedaan;

- De schadevergoeding bedraagt € 20 extra per schijf van 4 opeenvolgende uren na de eerste 6 uren van onderbreking, met een plafond van 72 uren;
- De aansluitingscontracten kunnen voorzien in een hoger bedrag van schadevergoeding;
- De schadevergoeding wordt per gebeurtenis geplafonneerd ten belope van een bepaald bedrag dat moet worden vastgesteld voor alle schadegevallen, met dien verstande dat indien het totale bedrag van de schadevergoedingen dit plafond overschrijdt, de aan elke eindafnemer verschuldigde schadevergoeding verhoudingsgewijs wordt verlaagd.

BRUGEL geeft voorrang aan de invoering van deze modaliteiten in de elektriciteits- en de gasordonnantie. Een andere mogelijkheid zou erin bestaan dat in de ordonnantie wordt bepaald dat een besluit van de regering de modaliteiten van deze regeling zou vaststellen, maar dit zou aanleiding geven tot vertraging alvorens de regeling effectief van kracht zou kunnen worden¹⁶.

3.4.2 Vermoeden van fout van de DNB in geval van schade als gevolg van een onderbreking in de energievoorziening

In navolging van de Waalse wetgever is BRUGEL van mening dat de bewijslast die op de DNG weegt wat betreft het aantonen van de fout, de schade en het oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, geen garanties biedt voor een doeltreffende bescherming van de DNG. Deze laatste bezit immers geen enkele technische competentie in de energiesector.

Bovendien werd vastgesteld dat in de meeste gevallen van aanvragen tot schadevergoeding op basis van artikel 32^{quinquies} van de elektriciteitsordonnantie en van artikel 24^{quater} van de gasordonnantie, de NB beschouwt dat onderbrekingen op het net verborgen gebreken zijn die inherent zijn aan het net en waarvan de oorsprong onbekend is, alsook dat er geen enkele schadevergoeding verschuldigd is daar er in zijn hoofde geen fout bestaat. Dit houdt in dat in de meeste gevallen de aanvraag tot schadevergoeding geweigerd zal worden.

Om deze valkuilen te vermijden wenst BRUGEL een omzetting van de regeling die in het Waals Gewest van toepassing is. Zoals in punt 3.4.1. stelt de regulator becijferde modaliteiten voor die berusten op bepalingen die bestaan in het BHG, het Waals Gewest of in de buurlanden en die worden geacht evenredig en redelijk te zijn:

- De invoering van het begrip "NB aansprakelijk voor het eigen net". Dit impliceert de intrekking van het begrip "*in gebreke blijvende netbeheerder*";
- De situaties die aanleiding geven tot schadevergoeding, zijn een onderbreking, een niet-conformiteit of een onregelmatige levering;
- Het feit dat de gebeurtenis zich voordoet, doet een fout in hoofde van de NB vermoeden. De NB kan zijn aansprakelijkheid enkel ontlopen wanneer hij met eender welk bewijsmiddel aantoont wat volgt:

¹⁶ Besluiten van de regering voorzien in de hypothesen van onderbreking van de flexibiliteitsdiensten en van de laadpalen voor elektrische voertuigen. BRUGEL beveelt aan om deze hypothesen in te voegen in de elektriciteits- en de gasordonnantie.

- Een geval van overmacht of een noodsituatie, zoals beschreven in de technische reglementen,
 - Een geplande onderbreking, behalve indien de onderbreking voortduurt na de door Sibelga geplande duur van onderbreking,
 - Het feit van een derde,
 - Een incident op een gekoppeld net stroomop- of stroomafwaarts,
 - Een opschorting van toegang toegestaan en uitgevoerd overeenkomstig de ordonnanties of de technische reglementen;
- De DNG doet aangifte van het schadegeval bij de NB bij wie hij is aangesloten binnen een termijn van 90 kalenderdagen vanaf het zich voordoen van de schade of vanaf de kennisname daarvan;
 - De DNG stuurt elk document toe dat kan worden gebruikt om de realiteit van het schadegeval en de omvang van de geleden schade vast te stellen;
 - De schadevergoeding is verschuldigd door de aansprakelijke distributie- of transmissienetbeheerder;
 - De schade die wordt vergoed, is de rechtstreekse lichamelijke of materiële schade. De lichamelijke schade wordt integraal vergoed. Voor materiële schade bedraagt de schadevergoeding, per schadelijke gebeurtenis, maximaal € 2.000.000 voor alle schadegevallen, behalve in geval van zware fout van de NB. Indien het totale bedrag van de schadevergoedingen dit plafond overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke afnemer beperkt tot dat bedrag;
 - De NB vergoedt de eindafnemer binnen de 30 dagen vanaf de beslissing tot toekenning van de schadevergoeding;
 - In geval van weigering om een schadevergoeding te betalen, moet het antwoord van de NB worden omkleed met de feitelijke redenen en vergezeld gaan van eender welk gedetailleerd verslag dat wordt gestaafd met, inzonderheid, technische elementen, weerberichten, foto's of notulen betreffende de omstandigheden van de schadelijke gebeurtenis;
 - De regeling is van toepassing onverminderd conventionele bepalingen die gunstiger zijn voor de DNG;
 - Indien de oorsprong van de schadelijke gebeurtenis niet op zijn net kan worden aangetroffen, stuurt de NB de aanvraag door naar de NB die aansprakelijk is voor de onderbreking, de niet-conformiteit of de onregelmatige levering die deze klacht vervolgens moet behandelen;
 - Indien de aanvraag binnen de vereiste termijn per ongeluk aan de leverancier werd gericht, wordt ze geacht binnen de vereiste termijn te zijn verzonden en stuurt de leverancier ze onverwijld door naar de NB.

Zoals in punt 3.4.1. geeft BRUGEL voorrang aan de invoeging van deze modaliteiten in de elektriciteits- en de gasordonnantie.

4 Conclusies

BRUGEL stelt voor om een automatische schadevergoeding in te voeren voor onderbreking gedurende meer dan 6 opeenvolgende uren, in de elektriciteitsordonnantie, evenals een vermoeden van fout van de NB in geval van schade voor de DNG als gevolg van een energieonderbreking, in de elektriciteits- en de gasordonnantie, volgens de modaliteiten zoals voorgesteld in het huidige document.

Deze wijzigingen hebben als doel de bescherming van de consument te versterken door het risico van non-take-up van het recht te beperken en door de bewijslast voor de DNG te verlichten. Deze doelstelling is vergelijkbaar met die van de Waalse wetgever. Met het oog op een gelijke behandeling van de DNG, ongeacht waar hij zich bevindt, wordt een omzetting van de Waalse regeling aanbevolen.

* *

*